

11 oktober
2011

7.8 Addisjonsformlene for cos og sin

①

$$\cos(u+v) = \cos u \cdot \cos v - \sin u \cdot \sin v$$

$$\sin(u+v) = \sin u \cdot \cos v + \sin v \cdot \cos u$$

$$\tan(u+v) = \frac{\sin(u+v)}{\cos(u+v)} = \frac{\sin u \cos v + \sin v \cos u}{\cos u \cos v - \sin v \sin u}$$

$$= \frac{\tan u + \tan v}{1 - \tan u \cdot \tan v} \quad \text{hvor gyldig}$$

7.9 Dobbling av vinkel

setter $u=v$ i addisjonsformlene.

$$\cos(2u) = \cos^2 u - \sin^2 u$$

$$\sin(2u) = 2 \sin u \cdot \cos u$$

Pytagoras: $\cos^2 u + \sin^2 u = 1$

Derfor er $\cos(2u) = \cos^2 u - (1 - \cos^2 u)$

$$= \cos^2 u - 1 + \cos^2 u$$

$$\cos(2u) = 2 \cos^2 u - 1$$

$$\cos(2u) = 1 - 2 \sin^2 u$$

$$\cos^2 u = \frac{1 + \cos 2u}{2}$$

$$\cos u = \pm \sqrt{\frac{1 + \cos 2u}{2}}$$

$$\sin u = \pm \sqrt{\frac{1 - \cos 2u}{2}}$$

②

$$\sin(22,5^\circ) = + \sqrt{\frac{1 - \cos(45^\circ)}{2}}$$

$$= \sqrt{\frac{1 - 1/\sqrt{2}}{2}} = \sqrt{\frac{\sqrt{2} - 1}{2 \cdot \sqrt{2}}}$$

(positive siden vinklene er i første kvadrant)

$$\cos(15^\circ) = + \sqrt{\frac{1 + \cos(30^\circ)}{2}} = \sqrt{\frac{1 + \sqrt{3}/2}{2}}$$

$$= \sqrt{\frac{2 + \sqrt{3}}{2 \cdot 2}} = \frac{\sqrt{2 + \sqrt{3}}}{2}$$

Dette er lik $\frac{\sqrt{3} + 1}{2\sqrt{2}}$ (fra forrige gang)

Siden $(\sqrt{3} + 1)^2 = (\sqrt{3})^2 + 2 \cdot \sqrt{3} + 1 = 2(2 + \sqrt{3})$

Digresjon: $A \sin x + B \cos x$ kan alltid skrives
som (er lik) $C \cdot \sin(x+d)$ for passende c og d .

Hva er c og d ?

$$c \sin(x+d) = (c \cos(d)) \cdot \sin x + (c \sin(d)) \cos x$$

$$c \cos d = A \quad c \sin d = B$$

Hvis $A=0$: $B=c$ og $d = \frac{\pi}{2}$

Hvis $A \neq 0$: $\tan d = \frac{B}{A}$ og $c = A/\cos d$.

③

12 Vektorer

En (ikke-null) vektor har retning og størrelse.

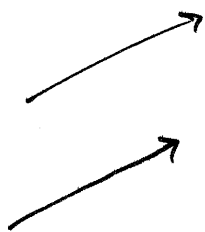

symbol for vektorer:

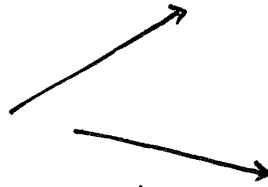
$\vec{v}, \vec{u}, \vec{w} \dots$

størrelsen til en vektor $|\vec{v}|$

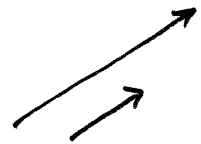
To vektorer med samme retning og størrelse er like.

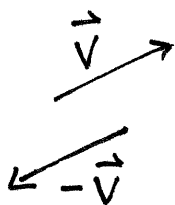
like

ulike

ulike

ulike.

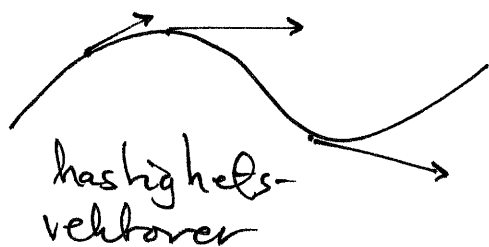
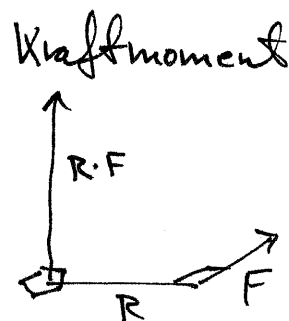
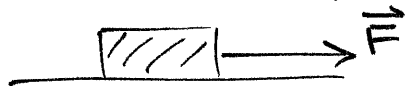
Nullvektoren $\vec{0}$ har lengde (størrelse) 0 og ingen retning.

Motsattvektoren $-\vec{v}$ til \vec{v} har samme størrelse og motsatt retning. $-\vec{0} = \vec{0}$

④ To vektorer er parallelle hvis de har samme retning eller motsatt retning.
 $\vec{0}$ -vektoren er parallell med alle vektorer.

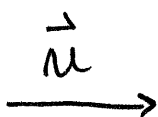
Eksempler på vektorer i fysikk.

kraftvektor

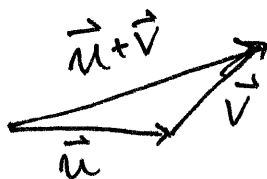

absoluttverdien til hastighetsvektoren kalles farten.

12.2 Sum av vektorer

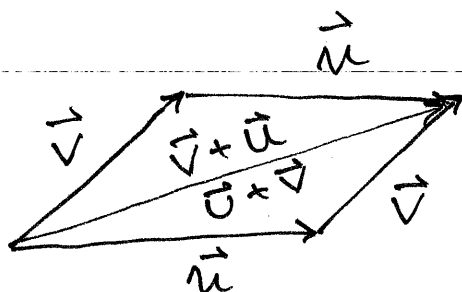
Summen $\vec{u} + \vec{v}$

$$\vec{0} + \vec{u} = \vec{u} + \vec{0} = \vec{u}$$

$$\vec{u} + \vec{v} = \vec{v} + \vec{u}$$

Addisjon er kommutativ

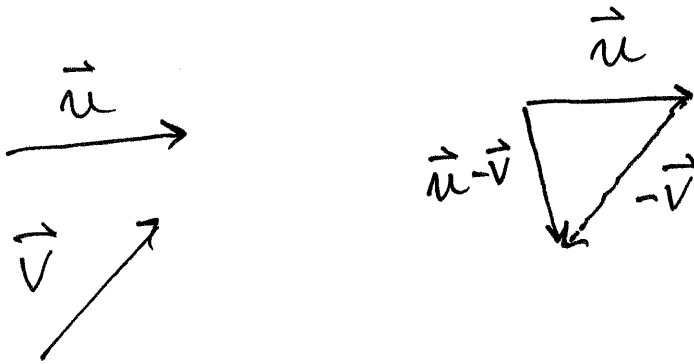
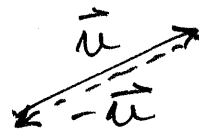
(5) Addisjon er assosiativ

$$(\vec{u} + \vec{v}) + \vec{w} = \vec{u} + (\vec{v} + \vec{w})$$

12.3 Differanse av vektorer

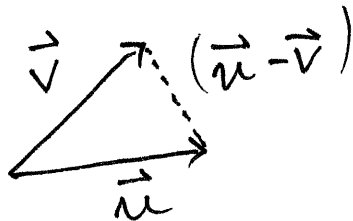
$$\vec{u} - \vec{v} = \vec{u} + (-\vec{v})$$

$$\vec{u} + (-\vec{u}) = \vec{0}$$

$$(\vec{u} - \vec{v}) + \vec{v} = \vec{u}$$

(Siden $\vec{u} + (-\vec{v}) + \vec{v} = \vec{u} + \vec{0} = \vec{u}$)

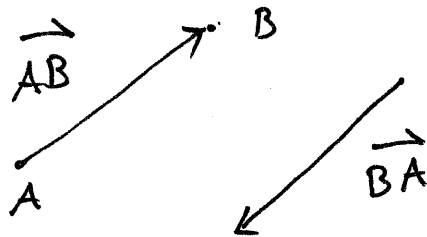

$\vec{u} - \vec{v}$ er vektoren vi må legge til \vec{v}
for å få \vec{u} .

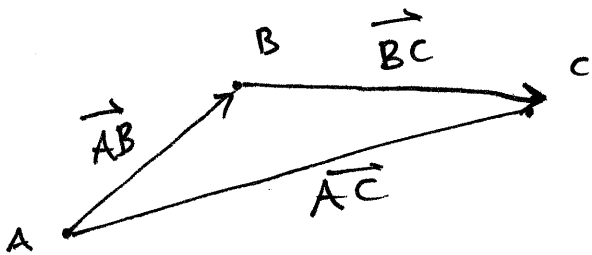
6

Punkt og vektorer

(slutten av 12.1)

$$\vec{AB} = -\vec{BA}.$$

$$\vec{AB} + \vec{BC} = \vec{AC} = -\vec{CA}.$$

$$\vec{AA} = \vec{0}.$$